

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Diluuntur argumenta contra tertiam conclusionem fieri solita,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

bere per distributionem accommodam applicari diversimodè diversis sacramentis; ita ut de illis quæ consunt in usu, possit dici ipsa intrinsecè componi ex rebus & verbis; de Eucharistia verò quæ non consistit in usu, extrinsecè tantum; propter rationes propositas, quæ oppositum concludunt de Eucharistia ac de aliis sacramentis. Potestque hæc solutio illustrari, ex eo quod idem Concilium post verba relata, statim loquens de materia sacramenti Eucharistie, dicit esse panem & vinum quantum ad substantiam, formam verò verba consecrationis: At constat illam materiam non esse intrinsecam huic sacramento, quia est tantum materia circa quam versatur consecratio, & quæ per verba consecrationis destruitur: Ergo similiter ex eo quod dicit verba consecrationis esse formam, non potest colligi quod sint forma intrinsecæ, sed duntaxat extrinsecæ.

Ad secundam probationem ex ratione petitam, respondeo illud esse discrimen inter sacramentum Eucharistie, & alia novæ legis sacramenta, quod verba in Eucharistia efficiunt ipsū sacramentum, unde habent determinare materiam per modum efficientis, & consequenter extrinsecè, non autem per modum principii constitutivi; quare hoc argumento, solum concluditur, species in Eucharistia non habere rationem sacramenti, nisi quatenus connotant & dicunt respectum ad verba per quæ determinantur ad significandum Corpus Christi, & gratiam cibantem; atque adeo verba solum in obliquo debent dici pertinere ad essentiam hujus sacramenti.

§. IV.

Diluuntur argumenta contra tertiam conclusionem fieri solita.

28 **C**ontra tertiam conclusionem in qua diximus corpus & sanguinem Christi neque esse sacramentum Eucharistie, neque partem intrinsecam illius, obijciunt primò Recentiores plura SS. Patrum testimonia, quibus asserunt Eucharistiam componi seu constare ex speciebus & corpore Christi: dicitur enim in cap. Hoc est, de consecrat. dist. 2. *Sacrificium Ecclesia duobus constare, scilicet visibili elementorum specie, & invisibili Domini Iesu carne.* Et Irenæus lib. 4. cap. 34. ait, *Eucharistiam duobus rebus constare: terrenâ, & celesti.* Item D. Thomas in 4. dist. 8. qu. 1. art. 1. quaestione. 1. ad 2. inquit: *Ex speciebus & corpore Christi fit unum sacramentum.*

29 Verum ad hæc facile respondetur, has omnes locutiones à nobis admitti, sed non deduci ex illis quod sacramentum hoc, in recto, & prout in genere signi, componatur ex Christo, tanquam parte, aut tanquam ex constituyente hoc sacramentum intrinsecè, sed tantum quod Christus terminativè, ut res contenta, & significata, subindeque extrinsecè & in obliquo, ad hoc sacramentum pertineat; sicut objectum pertinet ad specificationem actus & potentie, & signatum ad speciem signi, & sicut contentum est terminus quem essentialiter respicit ipsa res continens. Unde D. Thomas paulo ante verba in objectione adducta, ait: *Sicut in aliis sacramentis ex elemento & virtute quasi unum efficitur.* Virtus autem per quam alia sacramenta elevantur, non est sacramentum, nec pars intrinsecæ componens illud, nec ad illud pertinet in recto, sed tan-

tum in obliquo: Ergo & in sacramento Eucharistie corpus Christi non se habet per modum partis intrinsecæ, sed solum ad modum extrinsecæ connotati, seu per modum contenti, & significati.

Dices, D. Thomas loco citato asserit ex speciebus & corpore Christi fieri unum sacramentum: Sed ex speciebus consecratis & corpore Christi non potest fieri unum sacramentum, nisi utrumque sit pars intrinsecæ & essentialis ipsi constitutivus: Ergo etiam corpus Christi est pars intrinsecæ constitutivus & componens sacramentum Eucharistie, una cum speciebus.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem; ut enim ex speciebus consecratis & corpore Christi, dicatur fieri unum sacramentum, sufficit quod ipsæ species consecratae commone corpus Christi, ut rem ab ipsis contentam designificant, subindeque quod ipse Christus terminativè & in obliquo ad sacramentum Eucharistie pertineat.

Ex speciebus ergo in recto importatis, & corpore Christi in obliquo, fit unum sacramentum, eo quod species non possint habere rationem sacramenti tantum, nisi contineant ipsum corpus Christi, quia alias non significarent gratificantem, cum non habeant eam significare, nisi ex determinatione facta per verba, quæ res significentur, debent species realiter contineri corpus Christi.

Ex his solutæ duæ manent rationes quas supra hic disp. 165. cap. 5. adducit, & dicit esse evidentes. Prima est: Eucharistia est corpus Christi, seu constat corpore Christi, ut dicunt SS. Patres citati: Hoc sacramentum est Eucharistia. Ergo hoc sacramentum est corpus Christi, aut constat corpore Christi.

Secunda est: Spiritus cibis constat corpore Christi: Hoc sacramentum est spiritus cibis animæ: Ergo hoc sacramentum est corpus Christi, vel constat corpore Christi.

Hæ rationes (inquam) solutæ manent ex istis. Ad primam enim respondetur Eucharistiam à SS. Patribus appellari carnem vel corpus Christi, per Metonymiam, tribuendo contenti nomen continentis, qui est frequentissimus modus loquendi. Similiter cum dicunt eam constare corpore Christi, solum intendunt, eam constare corpore Christi, ut re per eam significatam, & in ipsa contentam; non verò ut parte intrinsecæ eam constituyente & componente, ut jam exposuimus. Quod verò hæc interpretatio legitima sit, & menti SS. Patrum consona, ex eo patet, quod etiam Patres & Ecclesia, passim asserunt, quod Eucharistia continet corpus Christi, & quod in hoc sacramento continetur corpus Christi: quæ locutiones (ut supra annotavimus) essent valde improprie, si corpus Christi esset ipsum sacramentum Eucharistie, vel pars intrinsecæ illud componens.

Ad secundam similiter dico, spiritum cibis animæ, constare corpore Christi ut contentum & significatum, non ut significante & continente, ideoque pertinere ad sacramentum Eucharistie, tanquam terminum significationis connotatum ab ipsa, non vero tanquam rationem significatam, vel constitutivam ipsius signi.

Dices, si corpus Christi non pertineat ad sacramentum Eucharistie tanquam pars intrinsecæ essentialis, sed solum tanquam connotatum essentialis in obliquo importatū, non magis perti-

nebit ad constitutionem Eucharistiae, quam gratia A
per eam causata, utpote cum gratia pertineat etiam
in obliquo ad essentiam cuiuslibet sacramenti,
quia est terminus & objectum sacramenti: Conse-
quens est haec: Ergo &c.

Respondeo negando sequelam, & paritatem
Majoris: Ratio vero disparitatis est, quia corpus
Christi pertinet essentialiter ad sacramentum Eu-
charistiae, non solum ut quid significatum, & cau-
satum, sicut gratia, sed etiam ut quid realiter prae-
sens & contentum formaliter sub ipsis speciebus
consecratis.

§. V.

Solvuntur objectiones contra ultimam con-
clusionem.

Contra ultimam conclusionem, in qua dixi-
mus sacramentum Eucharistiae consistere in
speciebus consecratis, & pro ipsis supponere, quae-
dam fieri solent argumenta, quae breviter hic pro-
ponemus, ac diluimus.

In primis ergo obijciunt: Sacramentum Eucha-
ristiae secundum se est adorandum vero cultu la-
triae, ut docet Tridentinum sess. 13. cap. 5. Atqui spe-
cies, etiam cum habitudine ad corpus Christi prae-
sens, confiderata, non debent adorari cultu la-
triae, quia ut saepe docet 7. Synodus, hoc cultu solus
Deus adorari debet: Ergo species consecratae, seu
ut dicunt habitudinem ad corpus Christi praesens,
non sunt ipsum Eucharistiae sacramentum, nec pro
ipso supponunt.

Secundo, Materia hujus sacramenti est panis &
vinum: Sed panis & vinum non sunt materia spe-
cierum consecratarum, cum illae neque fiant ex
pane & vino; neque panis & vinum convertantur
in ipsas: Ergo species consecratae non sunt ipsum
Eucharistiae sacramentum.

Tertio, Sacramentum Eucharistiae conficitur
per verba consecrationis: At hoc non convenit
speciebus Eucharisticis, neque praecise secundum
se consideratis, quandoquidem non fiunt, sed re-
manent; neque ut dicentibus relationem ad cor-
pus Christi, cum ad relationem non detur actio:
Ergo idem quod prius.

Quarto, Eucharistia est verus cibus animae: At
species consecratae non sunt animae cibus aut po-
tus, sed duntaxat corpus & sanguis Christi: Tum
quia Joan. 6. dicitur: *Caro mea verè est cibus, & san-
guis meus verè est potus*: nullibi autem in Scriptura
legitur quod species consecratae sunt cibus & potus
animae. Tum etiam, quia gratia quae animam spi-
ritualiter cibata ac reficit, non producit etiam in-
strumentaliter à speciebus consecratis, cum id
praestare nequeant, nisi mediante aliqua virtute
divina; quae tamen superflue omnino ipsis com-
municaretur, quandoquidem corpus, seu huma-
nitas Christi sub illis contenta, sufficientem adhuc
habet virtutem: Ergo sacramentum Eucharistiae
non consistit in speciebus consecratis, neque pro
ipsis supponit.

Ad primum respondeo primò, cum Marco à
Serra, quod cum Tridentinum docet sacramen-
tum Eucharistiae adorandum esse cultu la-
triae, ibi accipitur continens pro contento; sacramentum
scilicet, pro Christo in eo contento. Unde cum
doctrina illa reducitur ad definitionem, sic propo-
nuntur Can. 6. *Si quis dixerit in sancto Eucharistiae sa-
cramento, Christum unigenitum Dei Filium, non esse
eius laetitia etiam externo adorandum, anathema sit.*

Respondeo secundò, concessa Majori, negan-
do Minorem, nempe quòd species Eucharisticae,
ut continentès corpus & sanguinem Christi, non
debeant adorari adoratione la-
triae, cum enim ex
eo quòd contineant Christum, sint ei conjunctae,
objiciuntur adorandae eodem actu quo Christus
adoratur, aded ut sicut qui adorat Verbum in car-
ne, eodem actu adorat carnem ipsam; ita qui ad-
orat Christum sub speciebus Eucharisticis, ea-
dem adoratione adorat ipsas species. Pro cujus in-
telligentia.

Sciendum est, species Eucharisticas posse duo-
bus modis adorari: vel simul cum ipso Christo, vel
prout distinctae à Christo, & praecise propter di-
gnitatem quam habent ex eo quòd ipsum conti-
neant. Si adorentur simul cum Christo, quamvis
res per se primò adorata sit Christus, concomitan-
ter tamen, & quasi implicite, atque aded eodem
cultu quo Christus, adorantur species illae. Si verò
adorentur ut distinctae à Christo, facit adorationem
illam non esse la-
triae perfectae, sed hyperdu-
liae; quia licet dignitas quae provenit in illis specie-
bus ex conjunctione ad Christum, sit major excel-
lencia & dignitate purè creata, & creabili, minor
tamen est quàm dignitas Christi, secundum se
considerati, & in hoc sensu debet explicari septima
Synodus.

Ad secundum dicendum, quod licet panis &
vinum non sint materia specierum consecrata-
rum, sunt tamen materia ex qua habent, quod
contineant corpus Christi, quod sufficit ut pa-
nis & vinum dicantur materia sacramenti Eucha-
ristiae.

Ad tertium respondeo species ut consecratas, 42.
sive consecrationem passivam specierum, ra-
tione cujus ex continentibus substantiam panis,
redduntur continentes corpus Christi, fieri per
verba consecrationis, & consequenter resul-
tare relationem earum ad corpus Christi prae-
sens.

Ad quartum nego Minorem, non solum enim 43.
caro & sanguis Christi, sed etiam species con-
secratae, ut elevatae ad causandam gratiam, ratione
hujus elevationis sunt cibus & potus animae, quo
spiritualiter nutritur; quia tamen caro & sanguis
Christi, utpote instrumenta divinitati conjuncta,
ad hanc nobiliori modo concurrunt, ipsis & non
speciebus in Scriptura hoc attribuitur. Per quod
patet responsio ad primam probationem Minori-
s. Ad secundam vero, nego antecedens; tam
enim species sacramentales quam humanitas Chri-
sti in eis contenta, concurrunt instrumentaliter
ad causandam gratiam; cum eo tamen discrimine,
quod humanitas Christi ad productionem con-
currit ut instrumentum Divinitati conjunctum;
species vero consecratae, ut instrumentum separa-
tum, & subordinatum humanitati Christi, ut in-
strumento conjuncto Divinitati, à qua tanquam à
causa principali derivatur virtus gratiae producti-
vae, & tam humanitas Christi, quam species sacra-
mentales moventur instrumentaliter & elevantur
ad gratiae productionem.